

Kočar — brod tvornica

Kap. V. GRBIĆ

Među ribarskim poduzećima i ribarima visokog mora pobudio je veliki interes novi brod kočar koji je ujedno i tvornica za preradu ribe. Brod nosi ime Fairtry vlasnosti poduzeća Charles Salvesen u Leith-u a dovršen je početkom ove godine u brodogradilištu John Lewis & Sons u Aberdeenu.

Koče za ribarenje na velike dubine obično vuku svoju mrežu preko bočnih greda koje su pričvršćene na obe strane broda. Na ovom novom brodu vuče se mreža preko krme bez bočnica. To je ujedno i prvi brod kočar koji može da preradi ulovljenu ribu.

Pomenuto poduzeće je prije par godina preuredilo brod Fairfree u kočara sa vlastitom tvornicom za preradu ribe. Iskustva stečena sa ovim brodom koristila su se za izradu nacrti i u konstrukciji novog broda.

Glavne dimenzije broda Fairtry jesu:

Duljina 74.50 m.

Širina 13.40 m.

Visina do glavne palube 7.30 m.

Brutto registar tona 2,605.

Ovaj brod je najveći kočar na svijetu.

Prije nego se pristupilo gradnji broda, isprobana su nautička i tehnička svojstva na modelu broda u probnom tanku. Ovi opiti izvršeni su pod nadzorom Lloyd Register-a.

Brod ima plosnatu kobilicu sa razvraćenim pramcem tipa Kliper i krstaškom krmom. Na krmu ugrađena mu je naprava za izvlačenje mreže. Glavna paluba je neprekinuta od pramca do krme. Gornja paluba je na dva mjesta prekinuta, tako da brod ima pramčano, srednje i krmeno nadgrađe koje je specijalne konstrukcije i služi za kočarenje. Ovo nadgrađe je tako učinjeno da širi mrežu kočaricu, a sa njega ima se čisti vidik i u smjeru pramca.

Brod je sagrađen po sistemu poprečnih rebara sa dvostrukim dnom. U glavnome je brod zakovan zakovicama, a zavareni su samo spojevi na vanjskoj oplati, palubama, dvodnu i nepromotivnim pregradama. Glavni vezovi broda jači su od onog što zahtjeva Lloyd Register.

Most za navigaciju kao i krmeno nadgrađe za kočarenje izgrađeni su od aluminijuma. Palube nad stanbenim prostorijama obložene su radi bolje izolacije Gurjunplastičnom masom. Stropovi prostorija u kojima se preraduje riba obloženi su radi izolacije Rocksil masom.

Kako je već rečeno mreža se vuče preko krme. U tu svrhu na lijevu i desnu stranu krme postavljene su dvije naročite sohe. Preko ovih soha i pomoćnih stubova prolaze dva čelična užeta do vitlova. Vitlovi su tipa Champan, a mogu da povuku i namotaju 2200 m čeličnog užeta opsega 82 mm. Vitla se pokreću pomoću dva motora od 270 KS. Vitla su tako spojena sa motorima, da može svaki motor pokretati svoje vitlo a

mogu se oba motora ukopčati samo na jedno vitlo.

Grotlo na pramcu zatvara se puzećim pokrovom iz valovitog čeličnog lima, a grotlo na srednjem nadgrađu također se pokriva sa čeličnom limenom pločom, samo što je ova ravna. Ovi se pokrovi otvaraju i zatvaraju pomoću hidrauličnog uređaja.

Prerada ribe sastoji se u čišćenju ribe od lju-saka ili guljenju kože, vadenju iznutrica, kidanju glava, pranju, sortiranju, mjerenju i prenosu te slaganju ribe u rashladnim skladištima, gdje se ona podvrgava brzom smrzavanju. Za izvršenje ovih radova postoje posebne naprave i strojevi, tako da je rad skoro u cijelosti mehaniziran. Ove naprave i strojevi su djelomično postavljeni na palubi a djelomično pod palubom, kako to najbolje odgovara procesu rada.

Na brodu također postoje posebna postrojenja i mlin za preradu ribljih otpadaka u riblje brašno, kao i kotao za vadenje ribljeg ulja iz jetara.

Od navigacionih pomagala ovaj brod ima Browne gyro kompas, Kelvin Hughes magnetski kompas, Marconi radar i radio prijemnik sa darvačern, Kelvin Hughes dubinometar na jeku, Vernikeef log i okrugli Kent prozorčić na okretanje a služi za bistenje vidika u plovidbi po kiši.

Stanbene prostorije za oficire i posadu su prostrane i dobro opremljene. Zapovjednik ima svoju kabinu na palubi mosta za navigaciju koja se sastoji iz radne i spavaće prostorije sa kupatilom i nužnikom. Na istoj palubi ima i radiotelegrafist svoju kabinu koja je spojena sa radio-stanicom.

U srednjem nadgrađu smještene su stanbene prostorije upravitelja stroja koje su slične onima zapovjednika. U ovom nadgrađu su također smješteni u jednokrevetnim kabinama ostali oficiri palube i stroja, glavni konobar, upravitelj i tehnički radnici za preradu ribe. Podoficiri su smješteni u dvokrevetnim kabinama.

Na glavnoj palubi nalaze se dvije četvero-krevetne kabine za ribare i drugo pomoćno osoblje. Nad glavnom palubom su blagovaona sa smočnicom te pušiona za oficire, a pod istom palubom smještena je blagovaona sa smočnicom za podoficire, dok pod donjom palubom nalaze se iste prostorije za ostale članove posade.

Pogonski stroj se sastoji od jednog motora sa četiri cilindra marke Lewis Doxford tipa 48 SB 4, koji razvija 1.900 indiciranih KS sa 135 okretaja u minuti.

Za pogon pomoćnih strojeva i uređaja za preradu ribe služe 4 generatora od 245 KS i 220 V, a pokreću ih Diesel motori marke Ruston & Hornsby.